

OIVALLUS

5

17. Altruismi ja auttaminen



Auttamisen syy

Miksi autat muita?





Altruismi

- **Altruismi** tarkoittaa toisia hyödyttävää toimintaa, joka on pyyteetöntä. Tekijä ei siis odota vastapalvelusta tai muita kiitollisuuden osoituksia.
- Mitä hyötyä altruismista voi kuitenkin olla auttajalle?

Selitä käsitteet

Selitä **yleistetty vaihto** ja **prososiaalisuus**. Keksi niistä myös esimerkit.





Selityksiä altruismille

- **Epämukavuuden helpottamismallin** mukaan muita autetaan, koska auttamalla halutaan lieventää omaa ahdistusta.
- **Empatiateorian** mukaan muita autetaan, koska auttamalla halutaan lieventää toisten kokemaa kärsimystä.

Tilannetekijät vaikuttavat auttamiseen

- Auttamisen ja avun saamisen todennäköisyys pienenee, kun ihmisiä on paljon paikalla. Tätä kutsutaan **ohikulkijavaikutukseksi**.
- Ohikulkijavaikutusta on selitetty
 - vastuun hajaantumisella
 - joukkoharhalla
 - arviointiarkuudella.



Kenttäkokeita altruismista ja prososiaalisuudesta

Altruistista käyttäytymistä ja prososiaalisuutta on tutkittu monilla kenttäkokeilla. Kokeista löytyy lukuisia videoita verkosta esimerkiksi hakusanoilla *altruism*, *altruistic behavior* ja *prosocial behavior*. Ohikulkijavaikutuksesta löytyy videoita esimerkiksi hakusanalla *bystander effect*.

Etsi jokin tällainen video ja tutustu siihen. Vastaa kysymyksiin.

- a) Miten altruismiin liittyvä teorian tieto näkyy videossa?
- b) Mitä johtopäätöksiä kokeen tuloksista voi tehdä?
- c) Miten erilaiset tilannetekijät (esim. uhrin pukeutuminen) vaikuttavat auttamiseen?

Empatiaan virittyneet ihmisaivot

- **Peilisolut** ovat olennaisessa osassa tiedostamattomassa sosiaalisessa tiedonkäsittelyssä.
- Peilisolut ovat empatian ja tunteiden tarttumisen taustalla.
- Ihmiset arvioivat muiden ihmisten mielen sisältöjä myös tietoisesti.
- Siitä, että kykenee erottamaan toisen itsestä erillisenä toimijana, jolla on omat tavoitteensa ja näkökulmansa, käytetään nimitystä **mielen teoria**.

Palauta mieleen

- Miten empatia liittyy auttamiseen?
- Millaiset tekijät vähentävät auttamiskäyttäytymisen todennäköisyyttä?
- Esittele kaksi empatian taustalla vaikuttavaa sosiaalisen tiedonkäsittelyn prosessia.